

Nález drobníčky žebernaté *Truncatellina costulata* (Nilsson, 1822) v PR Šibeničnick u Mikulova

New find of *Truncatellina costulata* (Nilsson, 1822) in the Šibeničnick Natural Reserve near Mikulov (South Moravia, Czech Republic)

JIRÍ NOVÁK & MICHAL NOVÁK

Ztracená 69, CZ-76701 Kroměříž, e-mail: anodonta@tiscali.cz

NOVÁK J. & NOVÁK M., 2013: Nález drobníčky žebernaté *Truncatellina costulata* (Nilsson, 1822) v PR Šibeničnick u Mikulova [New find of *Truncatellina costulata* (Nilsson, 1822) in the Šibeničnick Natural Reserve near Mikulov (South Moravia, Czech Republic)]. – *Malacologica Bohemoslovaca*, 12: 14–16. Online serial at <<http://mollusca.sav.sk>> 1-Feb-2013.

The malacological research in the Šibeničnick Natural Reserve (South Moravia, Czech Republic) revealed the occurrence of 17 land-snail species. For one of them – *Truncatellina costulata* (Nilsson, 1822) – it is only the third known locality in the Czech Republic.

Key words: *Truncatellina costulata*, Šibeničnick, Pálava, new locality

Úvod

PR Šibeničnick se nachází přibližně 1,8 km JJV od Mikulova, na území CHKO Pálava, ve čtverci síťového mapování 7265b (48°47'20.992" N, 16°37'48.166" E). Rezervaci tvoří suché trávníky, vápencové skalky a druhotné lesní porosty, rozkládající se na ploše 3,71 ha v okolí bradla Šibeničnický vrch (238,3 m n. m.). Lokalita je významná zejména z hlediska botanického. Bylo zde zjištěno okolo 250 druhů a poddruhů cévnatých rostlin, z toho 23 zvláště chráněných. Vyskytuje se zde jediná populace ovsíře stepního čedičového (*Helictotrichon desertorum* subsp. *basalticum*) na Moravě (MACKOVČIN et al. 2007). Zoologický průzkum lokality se dosud omezoval především na ornitologii. Management rezervace se podle MACKOVČINA et al. (2007) omezuje na odstraňování náletu dřevin a seč některých ploch suchých trávníků.

Metodika

Malakologický průzkum byl proveden 5. června 2011 smetáním detritu ze skalních puklin a odběrem směsného hrabankového vzorku o celkovém objemu 2 litrů, což je standardní metoda, umožňující zachytit i druhy plžů drobných rozměrů. Průzkum byl doplněn rovněž ručním sběrem velkých druhů. Prázdné schránky byly ponechány pro archivaci a jsou nyní deponovány ve sbírce autorů; živí jedinci byli po determinaci vráceni zpět na lokalitu. Použitá nomenklatura vychází z Komentovaného seznamu měkkýšů zjištěných ve volné přírodě České a Slovenské republiky (HORSÁK et al. 2010).

Výsledky

Na území PR Šibeničnick bylo zjištěno 17 druhů měkkýšů. Jedná se především o druhy hojné na xerothermních lokalitách a vápencových skalách. Přehled zjištěných měkkýších druhů na území PR Šibeničnick a stupeň ohrožení podle BERANA et al. (2005):

Cepaea hortensis (O. F. Müller, 1774)
Cepaea vindobonensis (A. Férussac, 1821) – NT
Cochlicopa lubricella (Rossmässler, 1835)
Euomphalia strigella (Draparnaud, 1801)
Granaria frumentum (Draparnaud, 1801) – NT
Helix pomatia Linné, 1758
Oxychilus cf. *inopinatus* (Uličný, 1887) – NT
Punctum pygmaeum (Draparnaud, 1801)
Pupilla sterrii (Voith, 1840) – VU
Pupilla triplicata (Studer, 1820) – VU
Pyramidula pusilla (Vallot, 1801) – VU
Truncatellina costulata (Nilsson, 1822) – CR
Truncatellina cylindrica (A. Férussac, 1807)
Vallonia costata (O. F. Müller, 1774)
Vallonia pulchella (O. F. Müller, 1774)
Vitrina pellucida (O. F. Müller, 1774)
Xerolenta obvia (Menke, 1828)

Zoologicky a ochránářsky nejvýznamnějším se mezi zjištěnými měkkýši jeví výskyt drobníčky žebernaté *Truncatellina costulata* (Nilsson, 1822). Tento druh byl u nás tradičně znám pouze z jediné lokality – z vrcholových stěn Děvína v Pavlovských vrších na Jižní Moravě (LOŽEK 1956). Toto území je od roku 1946 chráněno v rámci NPR

Děvín-Kotel-Soutěska (MACKOVČIN et al. 2007). HORSÁK (2000) zde výskyt drobníčky žebnaté znovu potvrdil v roce 1998. Druhou lokalitu tohoto druhu pro Českou republiku (a první pro Čechy) objevil MYŠÁK (2011) neda-leko obce Trusnov na Vysokomýtsku, mezi silnicí Opo-čno-Uhersko a PP Stráž u Trusnova, tedy mimo vlastní území rezervace.

Drobníčka žebnatá má těžiště svého výskytu v severní a východní Evropě. Tři lokality na území České republi-ky, spolu se dvěma lokalitami slovenskými (LOŽEK 1955, 1956) a jednou lokalitou v Rakousku (KERNEY et al. 1983) jsou reliktního charakteru. Drobníčka žebnatá obývá slunné travnaté stráně a skály, zvláště vápencové, s chlad-nější expozicí (západní nebo východní, nikoli však jižní). Objevuje se též na mírně zastíněných místech jako např. úpatí skal (LOŽEK 1955, 1956). Všechny tři dnes známé lokality drobníčky žebnaté jsou vyznačené na kvadráto-vé mapě (Obr. 1).

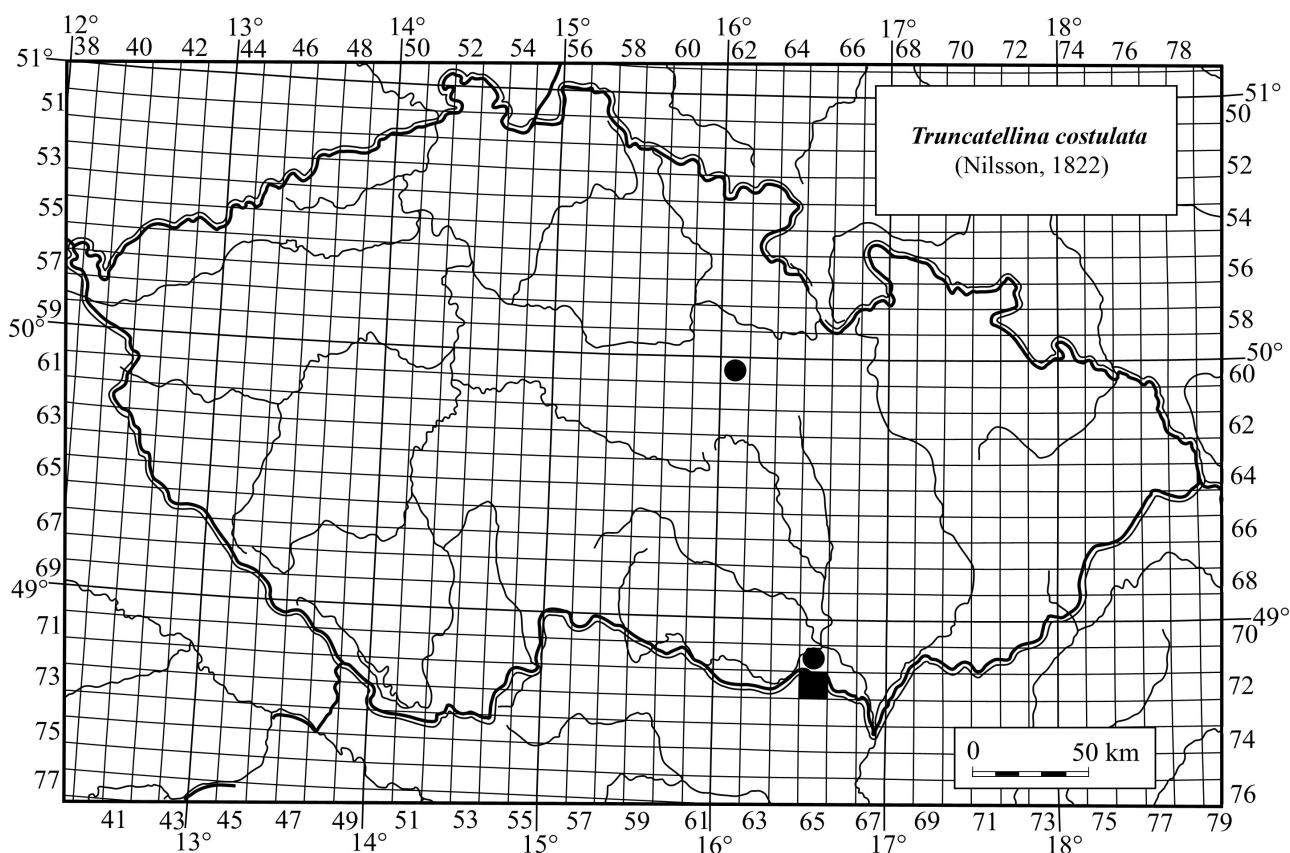
Závěr

Lokalita drobníčky v PR Šibeničnick se podobá lokalitě na Děvině. I v tomto případě se jedná o vápencovou skálu s množstvím přirozených puklin a sporadickou xerothermní vegetací (Obr. 2). Expozice je v tomto případě severozá-padní, resp. jihovýchodní. Druh zde evidentně prosperuje, což je patrné z množství 72 čerstvých ulit, získaných ze 2 litrů hrabanky. Jako opodstatněný se jeví návrh MAC-KOVČINA et al. (2007) obhospodařovat území rezervace

prostřednictvím pastvy koz a ovcí. Takovouto extenzivní pastvu navrhuje rovněž MYŠÁK (2011) na lokalitě drobníč-ky žebnaté u Trusnova.

Literatura

- BERAN L., JUŘÍČKOVÁ L. & HORSÁK M., 2005: Mollusca (měkký-ši), pp. 69–74. – In: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí, FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds). – AOPK ČR, Praha, 760 pp.
- HORSÁK M., 2000: Drobníčka žebnatá – *Truncatellina costulata* (Nilsson). – Ochrana přírody, 55: 144–145.
- HORSÁK M., JUŘÍČKOVÁ L., BERAN L., ČEJKA T. & DVOŘÁK L., 2010: Komentovaný seznam měkkýšů zjištěných ve volné pří-rodě České a Slovenské republiky. – Malacologica Bohemo-slovaca, Suppl. 1: 1–37. Online serial at <<http://mollusca.sav.sk>> 10-Nov-2010
- KERNEY M. P., CAMERON R. A. D. & JUNGBLUTH J. H., 1983: Die Landschnecken Nord- und Mitteleuropas. – Verlag Paul Parey, Hamburg/Berlin, 384 pp.
- LOŽEK V., 1955: Měkkýši československého kvartéru. – Naklada-telství ČSAV, Praha, 510 pp.
- LOŽEK V., 1956: Klíč československých měkkýšů. – Vydava-teľstvo Slovenskej Akadémie vied, Bratislava, 425 pp.
- MACKOVČIN P., JATIOVÁ M., DEMEK J., SLAVÍK P. (eds), 2007: Brněnsko. In: Chráněná území ČR, svazek IX, MACKOVČIN P. (ed.) – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno. Praha. 932 pp.
- MYŠÁK J., 2011: Nové poznatky a revize rozšíření některých vzácných a ohrožených měkkýšů ve východních Čechách. – Vě. sb. přír. – Práce a studie, 18(2011): 141–148.

Obr. 1. Rozšíření drobníčky *Truncatellina costulata* v České republice. Černý kroužek – v současnosti známé populace, černý čtve-reček – nová lokalita PR Šibeničnick.

Fig. 1. Present distribution of *Truncatellina costulata* in the Czech Republic. Black dot – currently known populations, black square – new locality in the Šibeničnick Natural Reserve.

Obr. 2. Lokalita drobničky žebernaté v PR Šibeničník.

Fig. 2. Locality of *Truncatellina costulata* in the Šibeničník Natural Reserve.